

Propriety of the Erich Fromm Document Center. For personal use only. Citation or publication of material prohibited without express written permission of the copyright holder.

Eigentum des Erich Fromm Dokumentationszentrums. Nutzung nur für persönliche Zwecke. Veröffentlichungen – auch von Teilen – bedürfen der schriftlichen Erlaubnis des Rechteinhabers.

Večerník Praha

List všech Pražanů

4 Kč

PÁTEK

18. listopadu

1994

Ročník IV

Číslo 226

DOBRA VEČER 5

Traumata z dětství

Dnes vám přinášíme ukázkou z knihy s názvem ERICH FROMM z pera filozofa a teologa Reiner Funka. Muže, kterého německý psycholog a sociolog ERICH FROMM (1900—1980) určil za správce své literární pozůstalosti. Kniha vychází v nakladatelství Lidové noviny.

»Můj otec byl velice neurotický a hrozně úzkostlivý ve všem, co se mne týkalo. O sebe se vůbec nebál, ale o mne přímo neuroticky. Jako jediné dítě jsem tak byl ve špatné situaci. Rozmazlil mě a já byl velmi neukázněný. Byl by býval asi nejraději, kdybych zůstal navždy tříletý. Čím starší jsem byl, tím méně se o mne opravdu zajímal, což však neznamená, že by mě měl méně rád... Moje matka byla silně připoutána ke své vlastní rodině a milovala mě vlastně jen do té míry, nakolik jsem byl Krause, což bylo její rodné jméno. Dobré bylo na mně všechno to, co bylo typicky krauseovské, a špatné

všechno frommovské. Otec na mě napak přenášel silné pocity méněcennosti.« Takto vyjádřená nevědomá zášť mezi rodiči umožňuje na obrazech z dětství snadno pochopit, že Erich Fromm se sotva mohl vymknout narcisisticky okupujícímu chování své matky. Chtěla z něj mít klavíristu a doufala v jeho kariéru. Se začátkem první světové války však vyučování klavíru skončilo a náboženský svět otcův získal větší vliv na tehdy už aktivního účastníka náboženského vyučování a praxe, což Fromma také trochu více osvobodilo od silně depresivní matky. Dosud totiž platilo: »Považoval jsem se vždy za obhájce matky, která hodně plakala, a já jsem cítil, že ji musím bránit proti svému otci.« Rozchod se světem dětství a uvědomění si vazby na matku nesouvisí však jen s náboženským dospíváním, jež ho přivedlo do větší blízkosti otce i k soupeření s ním. Jeho vlastní povážlivou situaci mezi rodiči

mu asi jako dvanáctiletému umožnila nahlédnout sebevražda mladé malířky, k níž se cítil být přitahován: »Stalo se následující. Znal jsem mladou, asi pětadvacetiletou, ženu, přítelkyni naší rodiny. Byla krásná, přitažlivá a kromě toho malířka. Vzpomínám si, že ji téměř neustále doprovázel její ovdovělý otec. Pokud se mohu upamatovat, byl to starý, nezajímavý muž s málo přitažlivým zevnějškem. Jednoho dne jsem uslyšel zdrcující zprávu, že otec zemřel a mladá žena si hned nato vzala život a zanechala zůvěř, v níž prohlásila, že chce být pohřbena spolu s otcem. Tehdy jsem neslyšel vůbec nic o Oidipově komplexu nebo incestní závislosti mezi dcerou a otcem. Byl jsem tím hluboce zasažen. Přišlo mi na mysl: „Jak je něco takového možné? Jak je možné, že mladá a krásná žena je natolik zamilovaná do svého otce, že dá přednost hrobu po jeho boku před radostmi života a malováním?“« md

ČTEME Z KNIH

